

Partijen, wees zuinig op je lijsttrekker

KR 10-03-10 kabinet 1 pagina 11

Lijsttrekkers moeten niet in hun eentje de kar trekken, maar ook partijgenoten inzetten en zich niet laten verleiden tot schreeuwpartijen, adviseert **Ton Planken**.

In menige krant kun je de verzuchting lezen dat dezelfde partijleiders die de raadsverkiezingen 'kaapten', nu ook nog eens maandenlang dezelfde mantra's en potsierlijkheden over premier worden, komen afdraaien. Die droefgeestige waarnemers hebben een punt. Het is verbijsterend te zien hoe solide partijen hun machtsbasis aan het vergokken zijn door in de verkiezingscampagnes vrijwel alles op één enkel mannetje of vrouwtje te zetten. Een persoon van wie elk onbeduidend detail en elke minder geslaagde zinsnede wordt uitvergroot, opdat een opgewonden presentator kan verklaren dat die of die 'het debat gewonnen heeft'.

Terwijl de lijsttrekkers in de campagne kwetsbaarder zijn dan ooit. Allemaal bedreigt hen de verveling van de kiezer én van de mediamakers die steeds cynischer op de 'gespinde' voorstelling van zaken zullen reageren. Rutte is kwetsbaar omdat de VVD terugzakt als de PVV landelijk meedoet. Pechtold is kwetsbaar omdat hij nu al in de peilingen achteruit kachelt en aan hem het verwijt begint te kleven dat hij 'geen inhoud' heeft. Emile Roemers staat nog onderaan een wel erg steile leercurve. Wilders is kwetsbaar omdat hij in binnen- en buitenland steeds meer dingen roept, waar zijn tegenstanders hun voordeel mee kunnen doen.

Balkenende is kwetsbaar om een reeks bekende redenen, waar hij aan heeft toegevoegd dat de rol van Kamerlid en mogelijk oppositieleider hem te min is. Normen en waarden gelden kennelijk niet als het om dienstbaarheid aan de democratie gaat, kan elke tegenstander nu fijntjes zeggen. Wouter Bos is kwetsbaar om minstens zoveel redenen en bovendien omdat hij heeft geïnvesteerd in een mogelijk nieuw verwijt van onbetrouwbaar-

Van linksaf: Rutte (VVD), Pechtold (D66), Balkenende (CDA) en Bos (PvdA) kijken naar de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen. Foto ANP

heid door te verklaren dat hij even niet aan regeren met het CDA moet denken. Terwijl de PvdA tien tegen één na de verkiezingen toch weer het CDA zal moeten opzoeken.

Hoe kun je je als grote volkspartij toch zo afhankelijk maken van... het koppel Jack de Vries/ Maxime Verhagen. Want als dat nóg eens een list à la de 'draaikont' weet te bedenken, kan de PvdA-lijsttrekker wederom electoraal naar adem gaan happen. En de campagne teams van PvdA en CDA denken kennelijk dat zij er bij de media een tweestrijd Bos/Balkenende uit kunnen chicaneren. Met welk

recht wordt er zo roekeloos omgesprongen met de belangen van miljoenen Nederlanders? Beseffen partijen dan niet dat zij een andere zuigkracht moeten ontwikkelen om kiezers naar zich toe te halen?

Laten we de kiezers eens een kans bieden kennis te nemen van wat partijen de afgelopen kabinetsperiode nu werkelijk hebben gepresteerd en wat zij de komende vier jaar gezien de moordende bezuinigingen concreet van plan zijn. Dat kan door de lijsttrekkers slechts bij een paar debatten in te zetten en in de aanloop daar naar toe de fractiespecialisten of (ex-)

bewindslieden de behaalde successen en vergeefse pogingen binnen hun portefeuille te tonen. En van welke partij zij daarbij steun kregen. Die woordvoerders hebben zich nu jarenlang eens ongeluk gewerkt, maar weet ook maar één kiezer wat dat heeft opgeleverd? Dus waar 'staan' die partijen voor op terreinen die er in het dagelijks leven toe doen?

Laat een willekeurige omroep wekelijks één thema pakken. Denk aan gezondheidszorg, onderwijs, veiligheid, integratie of meer banen. Besteed per partij aan zo'n thema minstens een half uur zend-

tijd. Na een exposé van een aantal minuten wordt betrokkene stevig bevraagd. Laat financiële specialisten of spraakmakers ook hun opinie geven, waar de fractiespecialist dan weer op kan antwoorden. Laat via sms, twitter of e-mail kijkers vragen stellen. Maar informeer de mensen in hemelsnaam. Het is de beste stemwijzer die je je als partij kunt wensen. Dwing het als campagne teams maar af bij de omroepen. Of omroepen, eis het van campagne teams.

We hebben volgens de peilingen op dit moment vier grote en twee middelgrote partijen. Dus op zijn

ergst wordt zes keer een half uur zendtijd besteed aan pakweg gezondheidszorg. Zonodig in afleveringen. Afgemeten aan de uitzijnige hoeveelheden zendtijd die aan schaatsen, voetbal of talentenjachten onder talentlozen worden besteed, is het weinig. Afgemeten aan het maatschappelijk belang, hebben we het met drie uur zendtijd nergens over. Leid de maatschappelijke discussie dus terug naar waar die hoort, de inhoud.

Partijen, wees zuinig op je lijsttrekker. Laat de burger niet op hem uitgekeken raken. Jaag hem niet over de kop met te veel werk. Stuk voor stuk riepen de voorlieden afgelopen woensdag dat zij er in de verkiezingscampagne voor de Tweede Kamer 'keihard tegenaan gaan'. Dat is vragen om moeilijkheden. Zeker als ook nog eens

Politici, laat u niet persen in idiote formats van 'u krijgt één minuut'

een kabinetsformatie en het opstellen van een nieuwe begroting volgen. Het beoordelingsvermogen van uitgewoende politici kan dan maar één kant op: achteruit.

Laat de campagne teams nu ook eens bij programmamakers hard optreden tegen die idiote formats van 'u krijgt één minuut' en de schreeuwpartijen die onvermijdelijk ontstaan als je meerdere politici aan één tafel zet. Het is een farce.

Lijsttrekkers, laat u niet opsluiten. Niet in de hysterie rond Wilders, niet in de eenzaamheid van alle debatten zelf moeten doen, niet in die 1 minuut-dwangbuizen en niet in die vernederende schreeuwpartijen van het collectief debat. Herwin uw gezag. Natuurlijk zullen ook dan grote verschuivingen kunnen optreden. Maar als we de kiezer geen toegankelijke informatie bieden over wat hem echt raakt, moeten we niet de illusie hebben dat verhitte opvattingen over allochtonen naar de achtergrond gaan verdwijnen.

Ton Planken is communicatieadviseur en was parlementair redacteur van *de Volkskrant* en NOS.